VN2025-010456
rve ingenieursbureau

Gemeente Amsterdam

College van burgemeester en wethouders

B&W

Voordracht voor de College vergadering van 26 augustus 2025

Portefeuille: Verkeer, Vervoer en Luchtkwaliteit

Agendapunt: B13

Tekst van openbare besluiten wordt gepubliceerd

Onderwerp

Beschikbaar stellen van een investeringskrediet voor de aanschaf van een Noordzeekanaal veerpont door GVB Veren

Het college van burgemeester en wethouders besluit

1. Kennis te nemen van taken en verantwoordelijkheden van gemeente Amsterdam heeft ten aanzien van de veerverbindingen over het Noordzeekanaal en de wijze waarop dit vervoer door GVB wordt verzorgd.
2. Kennis te nemen van het verzoek van gemeente Velsen om de dienstverlening bij de veerverbinding Velsen uit te breiden.
3. Kennis te nemen van het voorstel om de gewenste uitbreiding van de dienstregeling te realiseren, te weten met de aanschaf en exploitatie van een zesde Noordzeekanaal veer door GVB Veren met investeringskrediet van gemeente Amsterdam, met financiële compensatie van alle kosten door gemeente Velsen.
4. In te stemmen met de afspraken vastgelegd in de *allonge Overeenkomst Dienstbetoon (2010) gemeente Velsen – gemeente Amsterdam inzake aanvulling dienstbetoon veerverbinding Velsen* (bijlage 1) tussen gemeente Amsterdam en gemeente Velsen, rondom aanschaf en exploitatie van de extra dienstverlening op de veerverbinding Velsen, met als belangrijkste punt dat aanschaf en exploitatie in zijn geheel gedekt worden via financiële bijdragen van gemeente Velsen.
5. In te stemmen met het beschikbaar stellen van een investeringskrediet à € 8.786.777 voor de aanschaf van een Noordzeekanaal veerpont door GVB Veren, op voorwaarde dat gemeente Velsen via een vooruitbetaling voor dienstverlening een financiële bijdrage à € 8.786.777 aan gemeente Amsterdam ter beschikking stelt.
6. Kennis te nemen van de belangrijkste geïnventariseerde risico's en beheersmaatregelen.
7. De burgemeester te verzoeken mevrouw drs. I.G. van Scheppingen, directeur V&OR, te machtigen (bijlage 2) om de A*llonge Dienstbetoon Velsen* zoals opgenomen onder Ad. 4 te ondertekenen namens Amsterdam.

Kernboodschap

Amsterdam is verantwoordelijk voor de exploitatie van de veren op het Noordzeekanaal, waaronder het veer bij Velsen. GVB Veren verzorgt deze exploitatie. Gemeente Velsen wil de dienstverlening op de veerverbinding uitbreiden vanwege de drukte op het veer. Alle kosten voor aanschaf van het veer en de inzet op verbinding IJmuiden-Velsen Noord worden gedekt door gemeente Velsen.
GVB verzorgt de aanschaf van de pont en de extra dienstverlening met de gelden die Amsterdam aan GVB ter beschikking stelt. Gemeente Velsen compenseert Amsterdam voor alle kosten van de aanschaf en exploitatie van het veer.

Bestuurlijke achtergrond

Gemeente Amsterdam en het Rijk hebben in 2007 een overeenkomst gesloten voor de overname en instandhouding van de veerverbindingen over het Noordzeekanaal. Gemeente Amsterdam heeft hiervoor een afkoopsom van het Rijk ontvangen van € 220 mln. Deze afkoopsom is ondergebracht in de Voorziening Veren Noordzeekanaal.

In 2010 is de *Overeenkomst Dienstbetoon Pontveren* gesloten tussen gemeenten grenzend aan het Noordzeekanaal, waaronder gemeente Velsen. Amsterdam is de verplichting aangegaan ten opzichte van de Oevergemeenten om het bestaande niveau van dienstbetoon tot in ieder geval 1 maart 2038 te handhaven.

De gemeenteraad van Amsterdam heeft in 2017 ingestemd met de aanschaf van vijf nieuwe Noordzeekanaalponten met plug-in-hybride aandrijving, ter vervanging van de destijds nog varende oude dieselponten. Hiervoor is uit de Voorziening Veren Noordzeekanaal een krediet beschikbaar gesteld van € 36,2 mln. In 2019 is dit krediet met € 5 mln. uitgebreid. Aan GVB Veren BV is hiermee een eenmalige bijdrage verleend voor de aanschaf van de vijf Noordzeekanaalveren. Voor een extra veer is aanvullende besluitvorming nodig.

Bestuurlijke prioriteit

Niet van toepassing.

Wettelijke grondslag

Artikel 160 Gemeentewet

- 1 Het college is in ieder geval bevoegd:
- a. het dagelijks bestuur van de gemeente te voeren, voor zover niet bij of krachtens de wet de raad of de burgemeester hiermee is belast; [...]
- d. tot privaatrechtelijke rechtshandelingen van de gemeente te besluiten.

Artikel 189, eerste lid jo artikel 212, eerste lid van de Gemeentewet en artikel 5 van de Financiële verordening gemeente Amsterdam;

- Voor alle taken en activiteiten stelt de raad jaarlijks de begroting vast (art. 189 Gemeentewet) en de raad stelt bij verordening de uitgangspunten voor het financiële
- beleid, alsmede voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie vast (art. 212 Gemeentewet). Op basis van deze verordening (art. 5 Financiële
- verordening) draagt het college er zorg voor, dat alle door de raad vastgestelde wijzigingen van de begroting en investeringskredieten juist en volledig in de budgetten van de programma's, de programmaonderdelen en de budgetten van de investeringskredieten worden verwerkt.

Artikel 171 Gemeentewet

1 De burgemeester vertegenwoordigt de gemeente in en buiten rechte.

2 De burgemeester kan de in het eerste lid bedoelde vertegenwoordiging opdragen aan een door hem aan te wijzen persoon.

Onderbouwing besluit

Ad 1. Kennis te nemen van taken en verantwoordelijkheden van gemeente Amsterdam heeft ten aanzien van de veerverbindingen over het Noordzeekanaal en de wijze waarop dit vervoer door GVB wordt verzorgd.

Over het Noordzeekanaal zijn drie veerverbindingen, namelijk de Hempont (varend tussen Amsterdam en Zaanstad), de pont Buitenhuizen en de pont bij Velsen. Amsterdam heeft in 2007 een overeenkomst gesloten met het Rijk waarin Amsterdam eigendom, beheer, onderhoud en

exploitatie van de veerverbindingen over het Noordzeekanaal over nam. Deze overname is door het Rijk geïnitieerd, om de verantwoordelijkheid voor de veerverbindingen af te stoten.

Daarbij is overeengekomen dat Amsterdam het bestaande niveau van dienstbetoon gedurende minstens 30 jaar na inwerkingtreding van de overeenkomst - meer concreet tot 1 maart 2038 - handhaaft. Als dekking van deze verplichting ontving gemeente Amsterdam een eenmalige vergoeding van € 220 miljoen van het Rijk. Deze gelden worden beheerd in de Voorziening Noordzeekanaalveren.

Met de aan het Noordzeekanaal grenzende gemeenten – de gemeenten Velsen, Zaanstad en destijds Haarlemmerliede, nu Haarlemmermeer – is in 2010 de *Overeenkomst Dienstbetoon Pontveren* (ODP, 2010) gesloten, waarbij Amsterdam zich ten opzichte van de Oevergemeenten verplicht het bestaande niveau van dienstbetoon tot 1 maart 2038 te handhaven.

GVB Veren voert exploitatie, beheer en onderhoud van de Noordzeekanaalveren uit in opdracht van gemeente Amsterdam. Op iedere veerverbinding vaart 24 uur per dag, 7 dagen per week 1 veerpont. Per zijde vertrekt iedere 20 minuten een pont. De huidige dienstverlening komt overeen met de dienstverlening ten tijde van het overnemen van de verantwoordelijkheden van het Rijk.

Ad 2. Kennis te nemen van het verzoek van de gemeente Velsen om de dienstverlening bij de veerverbinding Velsen uit te breiden.

Vanwege het grote aantal reizigers op de veerverbinding heeft gemeente Velsen behoefte aan structurele extra dienstverlening op de verbinding tussen IJmuiden en Velsen-Noord. Gemeente Velsen heeft daarom gemeente Amsterdam verzocht om de dienstverlening uit te breiden. Meer concreet gaat het om het verdubbelen van de bestaande dienstverlening overdag op doordeweekse dagen, van 3 keer per uur naar 6 keer per uur. Om dit mogelijk te maken is de inzet van een tweede veerpont op deze verbinding nodig.

De huidige vijf Noordzeekanaalponten zijn nodig voor een betrouwbare en veilige dienstverlening op de drie verbindingen – rekening houdend met onderhoud en het kunnen opvangen van storingen. Voor de beoogde uitbreiding van de dienstverlening in Velsen is daarom de aanschaf van een extra schip (een zesde Noordzeekanaalpont) nodig.

Ad 3. Kennis te nemen van de wijze waarop de gewenste uitbreiding van de dienstverlening het beste gerealiseerd kan worden door de gemeente Amsterdam. Namelijk via de aanschaf van een extra veerpont door GVB en de inkoop van extra dienstverlening bij de veerexploitant.

In de ODP (2010) is opgenomen dat de Noordzeekanaal-gemeenten gerechtigd zijn dienstbetoon boven het huidige niveau te laten uitvoeren door Amsterdam tegen vergoeding van de kostprijs.

Velsen en Amsterdam hebben de mogelijkheden onderzocht voor het realiseren van een uitbreiding van de dienstverlening op basis van de ODP (2010). Deze uitbreiding kan alleen gerealiseerd worden door het aanschaffen van een extra, zesde veerpont die identiek is aan de bestaande vijf elektrische NZK veerponten en die past in de bestaande aanlandings- en laadinfrastructuur. Deze extra veerpont gaat deel uitmaken van het huidige verensysteem van vijf veerponten die ingezet worden op de bestaande veerverbindingen over het Noordzeekanaal.

Voor de exploitatie van de drie 24-uurs verbindingen heeft GVB, inclusief de operationele- en onderhoudsreserve, vijf veerponten nodig. Dat komt omdat te allen tijde drie ponten in gebruik zijn, de (roulerende) vierde pont met regelmaat klein en groot gepland onderhoud nodig heeft en de (roulerende) vijfde pont fungeert als operationele reserve (in te zetten bij uitval).

De vijf (elektrische) ponten zijn in de periode 2021 tot en met 2023 afgenomen bij de werf Holland Shipyards Group. In de aanbestedingsstukken en in de aansluitend gesloten overeenkomst met Holland Shipyards Group is door GVB Veren BV een optie opgenomen voor de levering van één tot twee extra veerponten. Deze opties zijn geldig tot maart 2026. Een nieuwe aanbesteding is dus niet nodig (noch wenselijk, gezien de dynamiek op de scheepsbouwmarkt). Ingebruikname van de pont is voorzien rond begin 2027.

Na oplevering zal de extra veerpont deel uitmaken van het huidige verensysteem van nu vijf veerponten. Ook Amsterdam heeft belang bij het realiseren van de uitbreiding van de dienstverlening: door de aanschaf van een extra veerpont - die ook op de andere veerverbindingen zal worden ingezet - wordt het huidige verensysteem robuuster en meer betrouwbaar. Amsterdam onderkent daarnaast de toegevoegde waarde van hoogfrequente oeververbindingen voor fietsers en voetgangers in de IJmond die door de inzet van de extra veerpont mogelijk wordt gemaakt.

Ad 4. In te stemmen met de afspraken vastgelegd in de *allonge Overeenkomst Dienstbetoon (2010) gemeente Velsen – gemeente Amsterdam inzake aanvulling dienstbetoon veerverbinding Velsen* (bijlage 1) tussen gemeente Amsterdam en gemeente Velsen, rondom aanschaf en exploitatie van de extra dienstverlening op de veerverbinding Velsen, met als belangrijkste punt dat aanschaf en exploitatie in zijn geheel gedekt worden via financiële bijdragen van gemeente Velsen.

De afspraken rondom aanschaf en exploitatie zijn omschreven in de *allonge Overeenkomst Dienstbetoon (2010) gemeente Velsen – gemeente Amsterdam inzake aanvulling dienstbetoon veerverbinding Velsen*. Voor details wordt verwezen naar de bijgevoegde allonge. De belangrijkste aspecten zijn:

- Velsen betaalt de integrale kostprijs van de extra dienstverlening: zowel de aanschafkosten als de jaarlijkse kosten voor exploitatie, beheer en onderhoud van de pont worden door Velsen gedekt.
- Amsterdam geeft opdracht aan GVB Veren BV de extra veerpont aan te schaffen.
- Amsterdam geeft GVB Veren BV opdracht de exploitatie van de extra veerpont te verzorgen als onderdeel van de nieuw te sluiten overeenkomst tussen beide partijen voor exploitatie, beheer en onderhoud van de veren.
- Indien de exploitatie van de Noordzeekanaalveren in de toekomst wordt aanbesteed zal de exploitatie van de extra veerpont uitgevoerd worden door de nieuwe exploitant.
- Amsterdam is niet verantwoordelijk en/of aansprakelijk indien het tweede veer operationeel niet beschikbaar is voor inzet door GVB Veren op het Noordzeekanaal.
- Velsen betaalt voor de extra dienstverlening de integrale kostprijs van die dienstverlening aan Amsterdam, dat zijn alle voorziene en niet voorziene kosten van de aanschaf en de exploitatie van de extra veerpont die GVB Veren BV aan Amsterdam in rekening brengt, inclusief de daarbij behorende vaste (overhead)kosten. Amsterdam zal niet voorfinancieren.
- De overeenkomst met Velsen geldt voor een periode van tien jaar (gemeten vanaf de start van de dienstverlening met de extra pont). Daarna kan er verlengd worden.
- De middelen waarmee Velsen (samen met de IJmond-gemeenten) de inzet van de extra veerpont bekostigt, zijn begrensd. Daarom zijn ook afspraken gemaakt die Velsen de mogelijkheid biedt om - onder bepaalde voorwaarden - het aantal vaaruren naar beneden bij te stellen of de overeenkomst eerder te beëindigen. De afspraken zijn zo opgesteld dat gemeente Amsterdam geen financieel nadeel ondervindt van afschaling en/of beëindiging.

Ad 5. In te stemmen met het beschikbaar stellen van een investeringskrediet à € 8.786.777 voor de aanschaf van een Noordzeekanaal veerpont door GVB Veren, op voorwaarde dat gemeente

Velsen via een vooruitbetaling voor dienstverlening een financiële bijdrage à € 8.786.777 aan gemeente Amsterdam ter beschikking stelt.

De totale investering van € 8.786.777 voor de aanschaf van het veer bestaat uit de bouwkosten van de veerpont, (opslag in de prijs voor) bouwbegeleiding en andere bijkomende kosten van GVB, en een post onvoorzien. De post onvoorzien blijft in beheer bij gemeente Amsterdam. Het budget wordt in de vorm van een geoormerkte investeringssubsidie aan GVB Veren BV ter beschikking gesteld voor de bouw en ingebruikname van de nieuwe Noordzeekanaal veerpont.

De prijs is gebaseerd op de contractuele afspraken tussen Holland Shipyards Group en GVB, zoals overeengekomen bij de gunning voor het bouwcontract voor de Noordzeekanaalveren. De door de werf afgegeven prijs is geldig tot en met 1 oktober 2025. Mocht besluitvorming op enige wijze langer op zich laten wachten en mocht er hierdoor sprake zijn van meerkosten, dan zal gemeente Velsen deze voor haar rekening nemen. Ook voor de dekking van eventuele andere meerkosten boven het genoemde investeringsbedrag is gemeente Velsen verantwoordelijk.

GVB Veren BV is verantwoordelijk voor opdrachtverstrekking en toezicht op de bouw door Holland Shipyards Group. Na oplevering komt de pont rechtstreeks in eigendom van GVB Veren BV, waarbij sprake is van zogenoemd 'geclausuleerde eigendom'. Het geclausuleerde eigendom voorziet erin dat het eigendom van de aandelen van GVB Veren BV (en de assets die zijn ondergebracht in de BV, zoals alle reeds varende veerponten en de nieuwe veerponten) kan overgaan van GVB Holding NV naar de gemeente. Deze verandering van de eigendomssituatie kan aan de orde zijn indien bijvoorbeeld het exploitatiecontract eindigt of GVB (Veren) failliet gaat. Indien faillissement of contractbeëindiging zich voordoet komen de veerponten - als onderdeel van de aandelen in de BV - dus in eigendom van de gemeente Amsterdam, waarna Amsterdam eigendom of gebruiksrecht weer uit kan geven aan de nieuwe exploitant.

De verplichting richting GVB wordt pas aangegaan zodra gemeente Velsen zich heeft verplicht tot het doen van de investeringsbijdrage in de vorm van een vooruitbetaling voor toekomstige dienstverlening ter hoogte van € 8.786.777 aan gemeente Amsterdam.

Ad 6. Kennis te nemen van de belangrijkste geïnventariseerde risico's en de beheersmaatregelen.

De volgende belangrijkste risico's en beheersmaatregelen zijn geïnventariseerd:

- Werf gaat failliet tijdens de bouw van het schip: Contractueel eigendom en betalingen door gemeente Velsen zijn vastgelegd zodat gemeente/GVB minimaal risico loopt. Het bouw- en betalingsproces is serieel georganiseerd om kosten en risico te spreiden.
- Gemeente Velsen beëindigt overeenkomst voor inzet extra veerpont: indien Amsterdam en/of andere Noordzeekanaalgemeenten geen prijs stellen op inzet van de pont op één van de andere Noordzeekanaalverbindingen, zal de pont worden verkocht. Er zijn geen kosten meer voor beheer en onderhoud. Velsen ontvangt het verkoopbedrag minus kosten.
- Schade aan of door pont: de nieuw aan te schaffen pont wordt all-risk verzekerd. Daarnaast is vastgelegd dat Velsen alle voorziene en niet voorziene kosten van de aanschaf en de exploitatie van de extra veerpont betaalt.
- Exploitatie veerdiensten wordt uitbesteed aan andere partij dan GVB Veren: eigendom van veerpont valt – evenals eigendom van alle andere assets – terug naar gemeente Amsterdam. Gemeente Amsterdam geeft de assets vervolgens (wederom) in geclausuleerd eigendom aan de nieuwe exploitant. Amsterdam koopt vervolgens voor rekening en risico gemeente Velsen extra dienstverlening in bij de nieuwe exploitant.

Ad 7. De burgemeester te verzoeken mevrouw drs. I.G. van Scheppingen, directeur V&OR te machtigen (bijlage 2) om de *Allonge Dienstbetoon Velsen* zoals opgenomen onder Ad. 4 te ondertekenen namens Amsterdam.

Duurzaamheid

Het gaat om een zesde veerpont die identiek is aan de al bestaande vijf elektrische NZK veerponten.

Participatie

Geen participatie uitgevoerd. Besluit heeft geen invloed op inwoners Amsterdam.

Financiële onderbouwing

Niet van toepassing. Dit is geen investering van de Gemeente Amsterdam, maar betreft een investering van de gemeente Velsen. Het investeringsbedrag wordt geactiveerd op de balans van Velsen.

Dekking

De kosten voor aanschaf van de pont à € 8.983.021 worden in zijn geheel gedekt vanuit een bijdrage van € 8.786.777 in de vorm van een vooruitbetaling voor toekomstige dienstverlening van de gemeente Amsterdam aan de gemeente Velsen. Ook voor de dekking van eventuele andere meerkosten boven het genoemde investeringsbedrag is gemeente Velsen verantwoordelijk.

De jaarlijkse kosten voor de extra dienstverlening (beheer, onderhoud en exploitatie) worden door GVB in rekening gebracht aan gemeente Amsterdam. Gemeente Amsterdam brengt deze kosten 1-op-1 in rekening bij gemeente Velsen. Hierbij wordt de integrale kostprijs, inclusief het bijbehorende aandeel in alle overheadkosten, in rekening gebracht en niet de marginale kostprijs.

De toevoeging van het schip stelt de Noordzeekanaalvloot beter in staat om eventuele grootschalige uitval op te vangen. Ook neemt het gemiddelde aantal vaaruren per schip wat af. Dit vertaalt zich normaliter in een langere levensduur en dus lagere kosten van de vloot. In ruil hiervoor betaalt Amsterdam een jaarlijkse bijdrage van circa € 25.000 (50% van de totale verzekeringskosten) aan de allrisk verzekering van het schip. Deze kosten worden gedekt uit de Voorziening Noordzeekanaalveren. Het eigen risico à € 100.000 per incident wordt indien nodig ook gedekt uit de voorziening Noordzeekanaalveren. Hier is onder meer voor gekozen omdat de pont onderdeel wordt van de pool van Noordzee-kanaalponten en daardoor ook op de andere verbindingen ingezet gaat worden.

Aanschaf pont: eenmalige kosten, geen afschrijving

De veerpont komt in geclausuleerd eigendom van GVB. De gemeente zal aan GVB Veren BV een eenmalige bijdrage verlenen voor de aanschaf van het veer. Omdat de gemeente het veer zelf niet activeert op de balans, is er geen sprake van een investering met kapitaallasten. Dit is overeenkomstig het besluit Financiële Strategie (2013) en werkwijze bij de aanschaf van veren voor op het IJ.

Conclusie

Alle kosten gedekt.

Communicatie

Binnen de gemeente

Opnemen in de te publiceren besluitenlijst.

Buiten de gemeente

Communicatie verloopt via gemeente Velsen en GVB. Geen actieve communicatie vanuit gemeente Amsterdam.

Documenten

Registratienr.	Naam
AD2025-043455	College van B&W Voordracht (pdf)
AD2025-050214	bijlage_2_machtiging_ondertekening_allonge.pdf (pdf)
AD2025-050215	Allonge Overeenkomst Dienstbetoon (2010) gemeente Amsterdam - gemeente Velsen def.pdf (pdf)
AD2025-050216	Advies (pdf)
AD2025-051854	B - 13 Getekende volmacht VN2025-010456.pdf (pdf)

Besluit college van burgemeester en wethouders

Conform besloten